

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA NEUVOSTO

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 16 päivänä marraskuuta 2005,
elokuvaperinnöstä ja siihen liittyvän teollisen toiminnan kilpailukyystä**

(2005/865/EY)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
JOTKA

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 157 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Perustamissopimuksen 151 artiklan 4 kohdassa määrätään, että yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon perustamissopimuksen muiden määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.
- (2) Elokuva on turmeltuvassa tallennusmuodossa esitettävä taiteen laji, minkä vuoksi tarvitaan viranomaisten positiivisia toimia sen säilyttämiseksi. Elokuvateokset ovat keskeinen osa kulttuuriperintöämme ja ansaitsevat siksi täyden suojelun.

(3) Kulttuuriarvonsa lisäksi elokuvateokset ovat eurooppalaista yhteiskuntaa koskevan historiallisen tiedon lähde. Ne muodostavat kattavan historiallisen todistusaineiston Euroopan eri kulttuuri-identiteeteistä ja kansojen moninaisuudesta. Elokuvat ovat keskeisellä sijalla tutustuttaessa menneisyyteen ja pohdittaessa sivistyksemme luonnetta.

(4) Tällä suosituksella pyritään edistämään Euroopan elokuvaperinnön teollisten mahdollisuuksien ja kulttuuripotentiaalin parempaa hyväksikäyttöä edistämällä innovaatiota, tutkimusta ja teknologista kehittämistä tukevia politiikkoja elokuvateosten säilyttämisen ja restauroimisen alalla. Jäljempänä suositettujen toimenpiteiden avulla on tarkoitus varmistaa yhteisön elokuva-teollisuuden kilpailukyyn turvaavat olosuhteet sekä nopeuttaa alan kilpailukyyn kehitystä.

(5) Elokuvaperintö on elokuvateollisuuden tärkeä osa, ja edistämällä sen säilyttämistä, restauroimista ja parempaa hyväksikäyttöä voidaan tukea alan kilpailukyyn parantamista.

(6) Euroopan elokuvateollisuuden kehittyminen on elintärkeää Euroopalle, kun otetaan huomioon sen huomattava potentiaali kulttuurin saatavuuden, taloudellisen kehityksen ja työpaikkojen luomisen kannalta. Tämä ei koske pelkästään elokuvien tuotantoa ja esittämistä vaan myös elokuvateosten keräämistä, luettelointia, säilyttämistä ja restauroimista. Tällaisen elokuvaperintöön liittyvän teollisen toiminnan kilpailukyyn edellytyksiä on parannettava varsinkin tekniikan kehityksen, kuten digitalisoinnin, paremman hyödyntämisen osalta.

⁽¹⁾ EUVL C 123, 30.4.2004, s. 4.

⁽²⁾ EUVL C 74, 23.3.2005, s. 18.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 10. toukokuuta 2005 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja neuvoston päätös, tehty 24. lokakuuta 2005.

- (7) Kyseisten mahdollisuuksien täysimääräinen toteutuminen edellyttää, että yhteisössä on menestyvä ja innovatiivinen elokuvateollisuus. Tätä tavoitetta voidaan tukea parantamalla elokuvaperinnön säilyttämisen, restauroimisen ja hyväksikäytön edellytyksiä ja poistamalla alan kehityksen ja täyden kilpailukyvyn esteitä erityisesti keräämällä, luetteloiden, säilyttämällä ja restauroimalla elokuvaperintöä ja tarjoamalla sitä opetus-, kulttuuri- ja tutkimustai muihin vastaaviin ei-kaupallisiin tarkoituksiin, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen.
- (8) Elokuvateollisuuden yleinen kilpailukyky paranee kehittämällä ympäristö, joka suosii eurooppalaisten kansallisten tai alueellisten elokuva-arkistojen, filmi-instituuttien ja vastaavien laitosten kaltaisten nimettyjen laitosten välistä yhteistyötä elokuvaperinnön säilyttämistä ja suojelemista koskeissa kysymyksissä.
- (9) Eurooppalaisen elokuvaperinnön säilyttämisestä ja esiin tuomisesta 26 päivänä kesäkuuta 2000 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽¹⁾ jäsenvaltioita kehoitettiin tekemään yhteistyötä elokuvaperinnön restauroimiseksi ja säilyttämiseksi myös digitaalitekniikan mahdollisuuksia hyödyntämällä, vaihtamaan alan hyviä käytäntöjä, edistämään eurooppalaisten arkistojen tietokantojen asteittaista verkottamista sekä harkitsemaan mahdollisuutta käyttää näitä kokoelmia opetustarkoituksiin.
- (10) Audiovisuaalisen perinnön suojelemisesta tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa määrätään, että kunkin allekirjoittajavaltion on lainsäädännön tai muiden asianmukaisten välineiden avulla asetettava velvoite tallettaa audiovisuaaliseen perintönsä kuuluva elävän kuvan aineisto, joka on tuotettu tai osittain tuotettu kyseisen allekirjoittajavaltion alueella.
- (11) Tietyistä elokuviin ja muihin audiovisuaaliin teoksiin liittyvistä oikeudellisista näkökohdista 26 päivänä syyskuuta 2001 annetussa komission tiedonannossa ⁽²⁾ tarkasteltiin audiovisuaalisten teosten lakisäateistä tallettamista kansallisella tai alueellisella tasolla yhtenä mahdollisena keinona Euroopan audiovisuaalisen perinnön säilyttämiseksi ja vaalimiseksi. Tiedonannossa käynnistettiin lisäksi tilannekatsaus elokuvateosten tallettamiseen jäsenvaltioissa.
- (12) Neuvoston puheenjohtaja ilmoitti kulttuuri- ja audiovisuaalialan neuvoston kokouksessa 5 päivänä marraskuuta 2001, että neuvosto suhtautui myönteisesti komission tiedonannon sisältöön.
- (13) Euroopan parlamentti korosti komission tiedonannosta 2 päivänä heinäkuuta 2002 antamassaan päätöslauselmassa ⁽³⁾ elokuvaperinnön suojelemisen tärkeyttä ja kannatti lähestymistapaa, joka omaksuttiin audiovisuaalisen perinnön suojelemisesta tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa, yleissopimuksen ollessa tärkeä kiintopiste kiihkeän teknologisen muutoksen aikoina. Asteittainen siirtyminen digitaalitekniikkaan auttaa eurooppalaista elokuvateollisuutta parantamaan kilpailukykyään ja edesauttaa pitkällä aikavälillä pienentämään audiovisuaalisten teosten luetteloidmisesta, tallentamisesta, säilyttämisestä ja restauroimisesta aiheutuvia kustannuksia. Samalla se luo uusia mahdollisuuksia elokuvaperinnön suojeeluun liittyvälle innovoinnille.
- (14) Elokuvateosten tallettamisesta Euroopan unionissa 24 päivänä marraskuuta 2003 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽⁴⁾ jäsenvaltioita kehoitettiin luomaan kansallisiin arkistoihinsa, elokuvainstituutteihinsa tai muihin vastaaviin laitoksiin tehokkaita järjestelmiä, joiden avulla jäsenvaltioiden audiovisuaaliseen perintöön kuuluvat elokuvateokset talletetaan ja säilytetään, sikäli kuin kyseisiä järjestelmiä ei vielä ole.
- (15) Kaikissa jäsenvaltioissa on jo järjestelmät niiden audiovisuaaliseen perintöön kuuluvien elokuvateosten keräämistä ja säilyttämistä varten. Neljä viidesosaa näistä järjestelmistä perustuu lakisäateiseen velvoitteeseen tai sopimusvelvoitteeseen tallettaa kaikki tai ainakin julkista rahoitusta saaneet elokuvat.
- (16) ”Elävää kuvaa sisältävällä aineistolla” tarkoitetaan millä hyvänsä tavalla missä hyvänsä muodossa äänen kanssa tai ilman ääntä tallennettua elävien kuvien sarjaa, joka pystyy välittämään liikkeen vaikutelman.
- (17) ”Elokuvateoksella” tarkoitetaan kaiken mittaista elävää kuvaa sisältävää aineistoa, varsinkin seipiteellisiä elokuvateoksia, piirroselokuviä ja dokumentteja, joka on tarkoitettu elokuvateatterissa esitettäväksi.
- (18) ”Niiden audiovisuaaliseen perintöön kuuluvilla elokuva-teoksilla” tarkoitetaan elokuvateoksia, mukaan lukien yhteistuotannot jäsenvaltioiden ja/tai kolmansien maiden kanssa, jotka jäsenvaltiot tai niiden nimeämät laitokset ovat sellaisiksi määrittäneet riippumattomien, avoimien ja syrjimättömien kriteereiden perusteella. Jäsenvaltioiden audiovisuaalinen perintö yhdessä muodostaa eurooppalaisen audiovisuaalisen perinnön.

⁽¹⁾ EYVL C 193, 11.7.2000, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 43, 16.2.2002, s. 6.

⁽³⁾ EUVL C 271 E, 12.11.2003, s. 176.

⁽⁴⁾ EUVL C 295, 5.12.2003, s. 5.

- (19) Jotta varmistetaan Euroopan elokuvaperinnön välittymisen tuleville sukupolville, se on järjestelmällisesti kerättävä, luetteloitava, säilytettävä ja restauroitava, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen.
- (20) Euroopan elokuvaperintöä olisi voitava käyttää aiempaa enemmän opetus-, kulttuuri- ja tutkimustarkoituksiin tai muihin vastaaviin ei-kaupallisiin tarkoituksiin, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen.
- (21) Elokuvateosten siirtäminen arkistojen haltuun ei tarkoita tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien siirtämistä niille.
- (22) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY⁽¹⁾ 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa on säädetty, että jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista, kun kyseessä on välitöntä tai välillistä taloudellista tai kaupallista etua tavoittelemattomien yleisölle avointen kirjastojen tai arkistojen suorittama tarkoin määritelty kappaleen valmistaminen,

PANEVAT MERKILLE KOMISSION AIKOMUKSEN

1. pohtia, tehdäänkö EU:n rahoitusta saaneille pakolliseksi EU:n rahoitusta saaneiden eurooppalaisten elokuvien tallettaminen vähintään yhteen kansalliseen arkistoon;
2. tukea nimettyjen laitosten yhteistyötä;
3. harkita tutkimushankkeiden rahoittamista elokuvien pitkäaikaisen säilyttämisen ja restauroinnin aloilla;
4. edistää elokuvien luetteloinnin standardointia Euroopassa, jotta tietokantojen yhteentoimivuus parani, muun muassa osallistumalla standardointihankkeiden rahoittamiseen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon edistämiseen, kielellinen moninaisuus huomioon ottaen;
5. helpottaa nimettyjen laitosten ja eri oikeuksien haltijoiden välisiä Euroopan tason neuvotteluita vakiosopimuksesta, jossa määrätään edellytyksistä, joilla nimetyt laitokset saavat asettaa talletetut elokuvateokset yleisön saataville;
6. tarkkailla ja arvioida tässä suosituksessa esitettyjen toimenpiteiden tehokkuutta ja pohtia lisätoimien tarvetta;

SUOSITTELEVAT, ETTÄ JÄSENVALTIOT parantavat elokuvaperinnön säilyttämisen, restauroinnin ja hyväksikäytön edellytyksiä ja poistavat esteet eurooppalaisen elokuvateollisuuden kehittämisen ja täyden kilpailukyvyn saavuttamisen tieltä:

1. edistämällä järjestelmällisten säilyttämisen- ja restauroimistoimenpiteiden avulla eurooppalaisen elokuvaperinnön teollisten ja kulttuuristen mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä tukemalla innovointia, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevia politiikkoja elokuvateosten säilyttämisen ja restauroimisen alalla;
2. toteuttamalla viimeistään 16 päivänä marraskuuta 2007 lainsäädännölliset, hallinnolliset tai muut aiheelliset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että niiden audiovisuaaliseen perintöön kuuluvat elokuvateokset kerätään, luetteloidaan, säilytetään, restauroidaan ja asetetaan saataville opetus-, kulttuuri-, tutkimus- tai muihin vastaaviin ei-kaupallisiin tarkoituksiin järjestelmällisellä tavalla, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen;
3. nimeämällä asianomaiset laitokset, jotka huolehtivat 2 kohdassa tarkoitetuista yleishyödyllisistä tehtävistä riippumattomasti ja ammattitaitoisesti, ja varmistamalla niiden käyttöön parhaat mahdolliset varat ja tekniset resurssit;
4. kannustamalla nimettyjä laitoksia määrittämään yhteisymmärryksessä oikeuksien haltijoiden kanssa tai heidän kanssaan tehtävillä sopimuksilla ehdot, joilla talletetut elokuvateokset voivat tulla julkiseen levitykseen;
5. harkitsemalla kansallisten elokuva-akatemioiden tai vastaavien laitosten perustamista tai tukemista erityisesti elokuvaperinnön edistämiseksi;
6. ottamalla käyttöön kaikki asianmukaiset toimenpiteet digitaalisten ja uusien teknologioiden käytön lisäämiseksi elokuvateosten keräämisessä, luettelomisessa, säilyttämisessä ja restauroimisessa;

Kerääminen

7. toteuttamalla audiovisuaaliseen perintöön kuuluvien elokuvateosten järjestelmällisen keräämisen velvoittavalla lakisäateisellä tai sopimusvelvoitteeseen perustuvalla tallettamisella siten, että vähintään yksi korkealaatuinen kopia elokuvateoksista talletetaan nimetyissä laitoksissa.

⁽¹⁾ EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10.

Tallettamisehtoja määrittäessään jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että:

- a) siirtymäkauden ajan niiden piiriin kuuluvat ainakin tuotannot tai yhteistuotannot, jotka ovat saaneet kansallista tai alueellista julkista rahoitusta; siirtymäkauden jälkeen niihin pitäisi kuulua — mahdollisuuksien rajoissa — kaikki tuotannot, mukaan lukien ne, jotka eivät ole saaneet julkista rahoitusta;
- b) talletettavat elokuvateokset ovat teknisesti hyvälaatuisia säilytyksen ja uusien kappaleiden valmistamisen helpottamiseksi ja niihin liittyy standardimuotoista metatietoa tarpeen mukaan;
- c) elokuva talletetaan, kun se tulee julkiseen levitykseen ja joka tapauksessa viimeistään kahden vuoden kuluessa tästä;

Luettelointi ja tietokantojen luominen

8. toteuttamalla aiheelliset toimenpiteet (jotka saattavat johtaa elokuvatuotannon arkistointikoodiin), joilla edistetään talletettujen elokuvateosten luettelointia ja indeksointia sekä elokuvia käsittäviä tietoja sisältävien tietokantojen luomista eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja käyttäen;
9. edistämällä erityisesti nimettyjen laitosten aktiivisen osallistumisen avulla yhteisön tason standardointia, elokuvatietokantojen yhteentoimivuutta ja yleisön mahdollisuutta käyttää niitä esimerkiksi Internetin välityksellä;
10. tarkastelemalla mahdollisuutta luoda tietokantaverkosto, joka kattaa eurooppalaisen audiovisuaalisen perinnön, yhdessä muiden asianosaisten organisaatioiden ja etenkin Euroopan neuvoston kanssa (Eurimages ja Euroopan audiovisuaalialan seurantakeskus);
11. kehottamalla arkistoja lisäämään aineiston arvoa järjestämällä ne kokoelmiksi EU:n tasolla esimerkiksi aiheen, tekijän ja aikakauden mukaan;

Säilytys

12. hyväksymällä lainsäädäntöä tai käyttämällä muita keinoja kansallisen käytännön mukaisesti, jotta varmistetaan talletettujen elokuvateosten säilyminen. Säilytystoimenpiteisiin olisi sisällyttävä erityisesti:

- a) elokuvien kopioiminen uusiin tallennusmuotoihin;
- b) eri tallennusmuotoisten elokuvien esittämiseen käytettävien välineiden säilyttäminen;

Restaurointi

13. ottamalla käyttöön kaikki tarpeelliset toimenpiteet salliakseen lainsäädäntönsä puitteissa talletettujen elokuvateosten kopioimisen restaurointitarkoituksiin samalla kun oikeudenhaltijoiden sallitaan hyötyä, kaikkien asianosaisten osapuolten välisen sopimuksen perusteella, kyseisestä restauroimisesta johtuvasta teostensa teollisten mahdollisuuksien parantumisesta;
14. tukemalla vanhojen tai kulttuurillisesti tai historiallisesti arvokkaiden elokuvien restaurointihankkeita;

Talletettujen elokuvateosten antaminen käytettäväksi opetus-, kulttuuri-, tutkimus- tai muihin vastaaviin ei-kaupallisiin tarkoituksiin

15. antamalla tarvittavat säädökset tai hallinnolliset toimenpiteet, joilla nimetyille laitoksille sallitaan talletettujen elokuvateosten antaminen käytettäväksi opetus-, kulttuuri-, tutkimus- tai muihin vastaaviin ei-kaupallisiin tarkoituksiin, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen;
16. toteuttamalla asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että elokuvateokset ovat vammaisten henkilöiden saatavilla, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen;

Ammatillinen koulutus ja medialukutaito

17. edistämällä ammatillista koulutusta kaikilla elokuvaperintöön liittyvillä aloilla elokuvaperinnön teollisten mahdollisuuksien hyväksikäytön parantamisen edistämiseksi;
18. edistämällä elokuvaperinnön käyttöä keinona vahvistaa eurooppalaista ulottuvuutta opetuksessa ja edistää kulttuurien monimuotoisuutta;
19. kannustamalla ja edistämällä visuaalista koulutusta, elokuva-alan opetusta ja medialukutaitoa kaiken tason opetuksessa, ammattikoulutusohjelmissa ja eurooppalaisissa ohjelmissa;

20. edistämällä opetustarkoituksessa tuottajien, levittäjien, ohjelmantarjoajien ja elokuvainstituuttien välistä tiivistä yhteistyötä, tekijänoikeudet ja lähioikeudet huomioon ottaen;

Tallettaminen

21. harkitsemalla vapaaehtoisen tai pakollisen tallettamisjärjestelmän käyttöönottoa:

- a) oheis- ja mainosmateriaalille, joka liittyy kansalliseen audiovisuaaliseen perintöön kuuluviin elokuvateoksiin;
- b) muiden maiden kansalliseen audiovisuaaliseen perintöön kuuluville elokuvateoksille;
- c) muulle elävää kuvaa sisältävälle aineistolle kuin elokuville;
- d) vanhoille elokuvateoksille;

Nimettyjen laitosten välinen yhteistyö

22. kannustamalla ja tukemalla nimettyjä laitoksia tietojen vaihtamiseksi ja toiminnan yhteensovittamiseksi kansallisella ja Euroopan tasolla, jotta voidaan esimerkiksi:

- a) varmistaa keräämis- ja säilyttämismenetelmien johdonmukaisuus ja tietokantojen yhteentoimivuus;
- b) tuottaa esimerkiksi DVD:llä julkaistavaa, mahdollisimman monella Euroopan unionin kielellä tekstitettyä arkistomateriaalia, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia kaikissa tapauksissa noudattaen;
- c) laatia eurooppalaisen perinnön filmografia;
- d) kehittää yhteinen sähköisen tiedonvaihdon standardi;
- e) tuottaa yhteisiä tutkimus- ja koulutushankkeita ja edistää samalla elokuvakoulujen ja -museoiden eurooppalaisen verkoston kehittämistä;

Tämän suosituksen seuranta

23. tiedottamalla komissiolle joka toinen vuosi tämän suosituksen johdosta toteutetuista toimista.

Tehty Strasbourgissa 16 päivänä marraskuuta 2005.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

J. BORRELL FONTELLES

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Bach of LUTTERWORTH